Srianadh Ceimiceach

Is é úsáid luibhicídí an bealach is fearr agus is éifeachtaí ó thaobh costais de chun *Gunnera* a shrianadh. Teastaíonn luibhicíd shistéamach a mharóidh fréamhacha an phlanda agus moltar foirmle bunaithe ar ghliofosáit ar féidir í a úsáid gar d'uisce. Is féidir luibhicídí eile ina bhfuil 2, 4-d aimín nó tríchlóipir a úsáid i suíomhanna ar shiúl ó uisce. Is féidir an luibhicíd a leathadh ar dhá bhealach:

Sprae duilliúir: Bain úsáid as *tiúchan molta an déantúsóra* i spraeire cnapsaic chun plandaí aonair a spotchóireáil nó spraeáil scaipthe a dhéanamh ar mhothar dlúth. Níor cheart spraeáil a dhéanamh ach amháin le linn aimsir fhuar, thirim, chiúin. Tá spraeire le lansa fada úsáideach lena chinntiú go gclúdaítear plandaí móra.

Teicníc ghearrtha agus phéinteála: Ba cheart gais na nduilleog a ghearradh gar do bhun an phlanda agus na stoic a phéinteáil *ar an bpointe* le tuaslagán 25% de ghliofosáit agus scuab nó spúinse á úsáid agat. Is féidir múirín a dhéanamh leis na duilleoga nó ligean dóibh lobhadh ar an suíomh. Moltar an modh seo i gcomhair suíomhanna leochaileacha, mar shampla, timpeall ar dhobharlaigh.

Bí aireach agus luibhicídí á n-úsáid agat, agus smaoinigh go cúramach ar an tionchar a bheidh agat ar thalamh nó ar uiscebhealaí i ngar duit. Léigh an lipéad go cúramach, agus bain úsáid as fearas sábháilteachta cuí i gcónaí.

Gunnera, Elaine O'Riordan

Bláth Gunnera

Uainiú

Is i ndeireadh an tsamhraidh nó i dtús an fhómhair is éifeachtaí an luibhicíd, nuair a bhíonn an planda ag fás go bríomhar agus sula dtosaíonn na duilleoga ag feo. Tógfaidh sé tuairim is 3 – 4 bliana de chóireáil bhliantúil chun an chuid is measa den ionradh a ghlanadh, agus ina dhiaidh sin ba cheart seiceáil uair sa bhliain agus aon fhás nua síológ a shrianadh.

Ba cheart gach táirge cosanta plandaí a úsáid de réir lipéad an táirge agus de réir dea-chleachtais cosanta plandaí mar a fhorordaítear i Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Údarú, Cur ar an Margadh, Úsáid agus Srianadh Táirgí Cosanta Plandaí) (I.R. Uimh. 83 de 2003). Níl sé ceadaithe ach ag daoine a bhfuil an traenáil atá leagtha síos curtha i gcrích acu agus a bhfuil an teastas sainithe cuí/na teastais shainithe chuí bainte amach acu, luibhicídí/lotnaicídí, atá údaraithe i dtaca le húsáid phroifisiúnta, a úsáid.
http://www.pcs.agriculture.gov.ie/sud/

Tuilleadh Eolais

Tá tuilleadh eolais faoi *Gunnera* agus faoi speicis ionracha eile ar fáil ar:
http://biodiversity.galwaycommunityheritage.org/
http://www.biodiversityireland.ie/projects/invasive-species/
http://www.invasivespeciesireland.com

Sonraí Teagmhála

Chun tuairisc a thabhairt faoi *Gunnera* nó faoi speicis achrannacha eile, nó chun comhairle a fháil maidir le clár srianta a phleanáil i do cheantar, déan teagmháil le Bainisteoir Thionscadal Bithéagsúlachta Chontae na Gaillimhe, Elaine O'Riordan.
Fón: 091-495921
R-phost: invasivespecies@galwaycoco.ie

Applied Ecology Unit
Galway County Heritage Forum
Comhairle Chontae na Gaillimhe Galway County Council
people & nature
An Chomhairle Oidhreachta The Heritage Council
NUI Galway OÉ Gaillimh

scaipeadh na SPEICEAS IONRACH

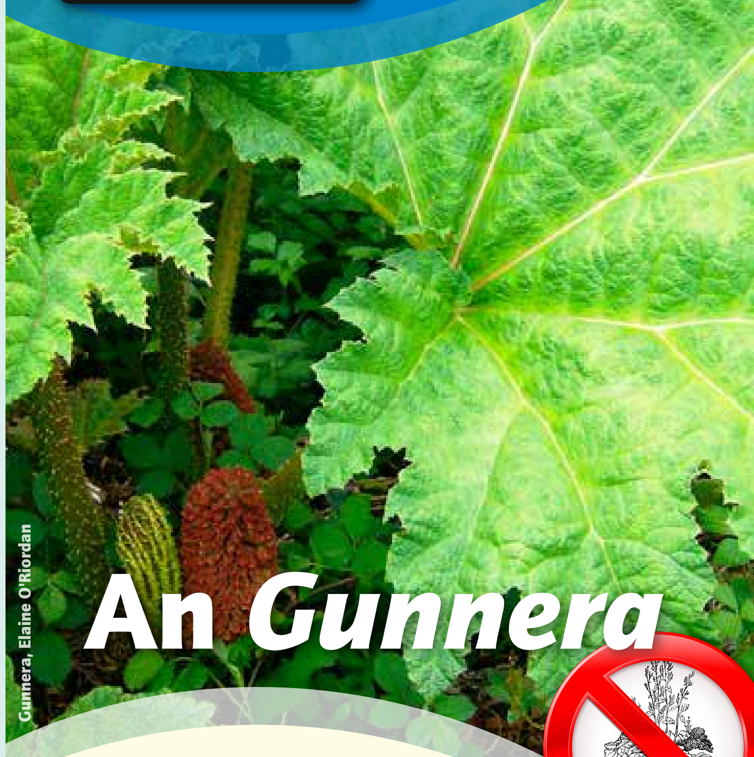

Gunnera, Elaine O'Riordan

Mar gheall air

Planda as Meiriceá Theas, atá ag scaipeadh agus ag imeacht ó smacht in iarthar na hÉireann, atá in *Gunnera tinctoria*, a dtugtar Chilean or Giant Rhubarb i mBéarla air freisin. Tá sé anois forleathan in áiteanna i gConamara.

Cén chaoi lena aithint?
Is planda mór coimhthíoch é *Gunnera* a fhéachann ait nó míchuibhiúil in Éirinn. Sa samhradh fásann sé suas le 2 m ar airde, le duilleoga ollmhóra ar nós na biabhóige air agus ceanna síolta i spící dearga/oráiste ag an mbun. Sa gheimhreadh feonn sé agus fágtar bunanna dubha, duilleoga agus bláthcheanna seargtha.

Cén fáth ar fadhb é?
Le linn mhíonna an earraigh agus an tsamhraidh, déanann *Gunnera* mothair dhlútha ollmhóra a fhásann as smacht i ngairdíní, ar shuíomhanna tréigthe, bruacha abhann, taobhanna bóthair, talamh feirme agus amuigh faoin tír. Bíonn cuma ghránna air i dtírdhreach álainn Chonamara. Ar thaobhanna abhann cuireann sé bac ar shlatiascairí agus ar bheostoc agus d'fhéadfadh creimeadh na mbruach abhann a bheith mar thoradh air. Is féidir leis díoga a bhlocáil, talamh maith a choilíniú agus seilbh a ghlacadh ar ghnáthóg fiadhúlra luachmhar.

Cén chaoi a scaipeann sé?
Tá riosóim thiubha mharthanacha (gais a bhfuil cuma fréamhacha orthu a bhíonn faoin talamh) ar *Gunnera*, ar féidir leo fás arís fiú ón mblúire is lú agus is bídí. In Éirinn scaiptear go minic é trí ithir nó carraigeacha éillithe a bheith á mbogadh, rud a tharlaíonn go minic nuair a bhíonn bóithre nó foirgnimh á dtógáil. Is féidir le plandaí lánfhásta bláthú agus síolta a tháirgeadh, agus iompraíonn éin, uisce nó trácht na síolta nó bogtar iad in ithir nó ar fhásra.

Fás nua Gunnera san earrach

Reachtaíocht
Tá *Gunnera* liostaithe ar an Tríú Sceideal de Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga Nádúrtha), 2011 (I.R. Uimhir 477 de 2011) a bhfuil sé mar chion ann faoi Rialachán 49 an planda seo a chur, a scaipeadh, ligean dó fás nó a bheith ina chúis lena fhás i bPoblacht na hÉireann.

Faoi Rialachán 50 is cion é aon speiceas ar an Tríú Sceideal a iompórtáil, a cheannach, a dhíol, a shíolrú, a atáirgeadh nó a iomadú, a fhógairt, a thairiscint nó a easpórtáil d'fhonn é a dhíol, a iompar nó a dháileadh nó praghasliosta a fhoilsiú. (Níl éifeacht leis an rialachán seo go dtí go ndéantar fógra Aire)

Is féidir ceadúnas a fháil faoi chúinsí áirithe chun na gníomhaíochtaí sin a cheadú.

Céard is féidir leat a dhéanamh?
- Tabhair tuairisc ar shuíomh na fiaile do Chomhairle Contae na Gaillimhe nó don Ionad Náisiúnta le Sonraí Bithéagsúlachta.
- Cuir úinéirí talún ar an eolas maidir le *Gunnera* ar a sealúchas.
- Ná tochail ró-ghar don phlanda agus ná bris an fhréamh ina phíosaí, mar gur féidir go bhfásfadh planda nua as gach blúire.
- Gearr na bláthanna de phlandaí aibí san earrach/ i dtús an tsamhraidh sula ndéanann siad síolta.
- Ná dumpáil gearrtháin planda nó ithir aon áit eile.
- Srianadh: Bain úsáid as an modh is oiriúnaí chun an t-ionradh fiaile a ghlanadh ó do shealúchas.

Áit plódaithe le Gunnera

Srianadh de láimh
Is féidir plandaí beaga a thochailt aníos más féidir an fhréamh iomlán a thabhairt leat. Ach ní mholtar de ghnáth tochailt a dhéanamh i dtaca leis an ngunnaire, mar go spreagann suaitheadh na hithreach agus briseadh an phlanda ina phíosaí fás plandaí nua.

Más féidir é, bain na bláthanna de phlandaí lánfhásta san earrach/i dtús an tsamhraidh sula n-aibíonn siad chun cosc a chur orthu síol a scaipeadh. Ba cheart fáil réidh le ceanna síolta gearrtha trína ndó, a gcur go domhain sa talamh nó a mbailiú i málaí dubha chun iad a chur i láithreán líonadh talún.

Gunnera flower